

najgrše, toda najprijetnejše ljudstvo na zemlji.« In sire Arnold trdi: »Dežela nežnih šeg in fantastične umetnosti.«

Ko pa praktični svet primerja Japonce in Kitajce, enodušno trdi, da je pri prvih zaradi njihove nenavadne snage, ljubezni do umetnosti, dobrosrčnosti bolje živeti, a Kitajci so mnogo bolj zanesljivi. Sire Cameron, ki je bil ravnatelj bogate banke Honkong in Šanghaj, pravi: »Ne poznam nikogar na svetu, ki bi mu bolj zaupal kakor kitajskemu trgovcu ali bankirju. V zadnjih pet in dvajsetih letih je imela naša banka obsežne denarne posle s Kitajci v Šanghaju. Ti posli so obsegali stotine milijonov taelov, toda nikdar nismo imeli posla z goljufivim Kitajcem.« Pri nekem zborovanju velike banke za Indijo, Avstralijo in Kitajsko je rekel njen predsednik: »Pri tej priliki izjavljam, da je imela banka velike denarne posle s kitajskimi trgovci, ki pa so bili vedno zanesljivi in pošteni.«

Toda kakšna je razlika med temi izjavami in tistimi, ki govoré o Japoncih! Sicer jih nihče ne obtožuje, da zavedno goljufajo, a splošno se ves trgovski svet pritožuje, da so Japonci v trgovini, posebno še v veletrgovini, ki zahteva velikopoteznost, izredno malenkostni, neodločni in tako netrговski, da to presega večkrat mejo verjetnosti. Medtem ko popotniki in turisti, ki obiskujejo Japonsko zaradi njene lepote in ljubeznivosti njenih ljudi, imenujejo to deželo raj na zemlji, jo je že marsikateri trgovec imenoval svoj grob.

Kitajec je ponosen na svojo narodnost, Japonec je v tem naravnost nečimrn. Kitajce šele danes vojska budi k zavesti, da se je treba politično zediniti, dasi so že od nekdaj bili izredno zvesti kulturi svojih prednikov, Japonci pa so kljub temu, da so dvakrat v svoji zgodovini svojo narodnost zavrgli, strastni narodnjaki. B. H. Chamberlain trdi, da je narodna ideja edini ideal, ki jim je ostal... Zanimivo je tudi dejstvo, da je vsak Kitajec ponosen na zunanje znake svojega plemena, toda med Japonci je do najnovejšega časa v prav širokih krogih prevladovala želja, da bi bili čimbolj podobni Evropecem. Nekateri so se dali celo pri očeh operirati, da bi izgubili značilne poteze Mongolov.

Chamberlain seštevja japonske lastnosti takole: v dobro se jim šteje: snaga, dobrosrčnost in prefinjen smisel za umetnost. Tri pa so slabe lastnosti: nečimrnost, netrговsko poslovanje in nezmožnost za abstraktno mišljenje.

Japonci so izredno mnogo posneli po Evropecih. V vsem jim pa tudi mi nismo všeč. Predvsem nam očitajo nesnažnost. Japonec, tudi najpreprostejši, skrbi, da se vsak dan okoplje in ves umije. Očitajo nam lenobo. Japonski delavec dela mnogo več ur na dan in pozna prav malo praznikov. Zaprtih poštnih uradov in drugih važnih ustanov ob nedeljah tam skoraj ne poznajo. Tudi naša glasba, poezija in umetnost Japoncev ne ganejo. Res Japonci, ki pridejo na zapad, posnamejo mnogo praktičnega v industriji in posebno v vojski in mornarici, sicer pa, tako trdi Chamberlain, jih vse ostalo v Evropi in Ameriki mnogo manj zanima, kakor mi mislimo. Japonec se po potovanju po zapadu vrne v svojo krasno domovino, v deželo vzhajajočega sonca, mnogo bolj navdušen domoljub, kakor jo je zapustil.

NARODNI PREGOVORI

Zbral Vane Bilič

Vsi svetniki in svetnice božje.

Vsi svetje: spravljajte, kmetje (pridelke).

Sveta Neža (21. januarja) zimo leže, sveti Valentin (14. februarja) — prvi spomladin.

Sveti Vincenc (22. januarja) dá snega do kolenc.

Sveti Blaž (3. februarja) in sveta Agata (5. februarja) se s snegom páhata.

Sveta Doroteja (6. februarja) sneg seje.

Sveti Jurij (24. aprila) pošpegalec (fant in dekle se prvič vidita), sveti Tilih (1. septembra) obljublja vec (zaroka), sveti Martin (11. novembra) poročalec.

Sveti Kocjan (31. maja) zvrne pred vsako hišo voz bolh.

Svetega Ivana (24. junija) klas pripelje fanta v vas.

Ko oznanijo svetega Tilha, oznanijo zimo.

Na svetega Luka (18. oktobra) pšenica ven kljuka.

Sveti Luka za nohti kljuka (ker pritisne prvi mraz).

Sveti Luka skozi okno kuka (ne gre ven, ker ga zebe).

O svetem Martinu visi krava na klinu (včasih ni bilo mesnic in zato so morali ljudje sami zaklati, če so kaj praznovali; o svetem Martinu pa so bile poroke).

Svetega Tomaža (21. decembra) se veselim (dolge noči in počitek), svetega Ivana se bojim (najhujše delo).

Svetniki so slabi kuharji (na primer sveti Janez, ki se je zadovoljil s kobilicami), svetnice so boljše (v vasi, kjer častijo svetnico, bolje postrežejo, če greš v opravilo).

Spomni se, človek!

Najdaljša pot je tja, od koder se nihče ne vrne. Kdor preveč spi, smrti zori.

Kdor rad spi v cerkvi in ima bela ušesa, bo kmalu umrl.

Pri pogrebu ubogih se duhovni jočejo, pri bogatih pa se smejejo (ker jim bogati dobro plačajo).

Kdor je star, mora umreti, kdor je mlad, pa more umreti.

Ko človek umre, gre telo, kamor ga denejo, duša pa, kamor si je zaslužila.

Kar je krsta, pride na vsakega vrsta (kar je živega, umre).

SLOVENSKO NARODNO BLAGO

Vinko Möderndorfer

LJUDJE S ČAROVNIŠKO MOČJO IN NAČIN ČARANJA.

3. Ugodni čarovniški časi.

Največ moči imajo čarovnice v kvatrnih petkih in sobotah (1), na veliki četrtek, na večer pred sv. Jurijem (20), na binkošti, okoli božiča in na kres (16, 19). Kdor bi šel na kresni večer v kozolec na »preklje«, bi videl, kako frčijo po zraku čarovnice. Nekoč je nekdo šel v tem času na kozolec in ker ni stopil na »preklje«, so ga čarovnice raztrgale (19). Na Koroškem posnemajo roso na binkošti, na kres maslo in v tem času je kar nevarno biti izven hiše (16).

4 Predmeti, katere čarovnice najrajši uporabljajo.

Čarovnice jahajo na brezovi metli (1). Fanta, ki je bil zamahnil po čarovnici, je ta ošvrknila s šibo in ga spremenila v želvo; še drugi dan je bila blizu te želve metla in ko so s to metlo udarili želvo, se je ta zopet spremenila v fanta (20). Kmetu se je zgubil otrok. Kmetica je menila, da ga bo prej opazila iz višave, sedla je na metlo, udarila trikrat z ročajem metle ob tla in že je zletela v zrak. Mož pa je med tem časom hodil okoli svinjaka in zagledal, da je mola svinji iz rilca otroška noga. Prebral je nekaj čarovnih besed in svinja je otroka zopet izbljuvala (20). Čarovnice zapuščajo svoje domove na metlah in drže svetilko v rokah (20). Čarovnica ima vedno pri roki nekaj kosti, katere zakoplje ljudem pred hlevski prag, da jim pogine živina (5). Kmetu, ki je imel nesrečo pri konjih, so nasvetovali, naj koplje pod jaslami. Tam je našel sveža živalska pljuča in ko jih je odstranil, je bilo v hlevu zopet vse zdravo (1). Prav v ta namen imajo čarovnice še vedno pri rokah jetra, žolč in tudi čreva (16), uporabljajo tudi konjske uzde (25), toporišča sekir in vrvi (povsod). Pred dobrimi sedemdesetimi leti je v Vučakovcah pri Vinici mož namazal voz z mastjo, katero je našel v stari posodi v omari. Voz je sfrčal na oreh pred hišo. Mož je takoj vse potožil ženi, ta je stopila na prag, se prekrižala in voz je zopet zdrčal z oreha (1, 16). Žena se je spovedala, da je čarovnica. Pozneje je morala župniku pokazati, kako čara. Namazala se je pod pazduho z mastjo in rekla: »Frn, brn, obri trnja, obri gležnja!« Tudi duhovnik je napravil tako in ponovil: »Vse po trnji, vse po gležnji!« Letela sta, čarovnica nad trnjem, duhovnik po trnju, in priletela v čarovniški grad. Med čarovnicami je bil vrag in zahteval od župnika, da se podpiše s svojo krvjo v knjigo. Poslušal je, dostavil pa je k svojemu podpisu: »Jezus Nazarenčan, pomagaj mi!« Takoj je vse izginilo in duhovniku je ostala knjiga v rokah. To je zažgal in je s tem rešil vse čarovnice pred peklom (20). Na gostiji v Grčavi so bile tri kuharice, katere je bila povabila čarovnica Zofka v svojo zidanico. Pri kuhi so se dolgočasile, vina so jim dali le malo. Domenilec so se, da gredo k čarovnici na obisk in so si pripravile sod. Pozvačin je slišal njih pomenek, videl njih priprave in zlezal skrivaj v sod. Prva od kuharic je sedla na sprednji konec, druga na zadnji, tretja pa v sredino sode, ga namazala s pasjo mastjo in rekla: »Hi, konjiček, na Šakovo gorol!« S pokom je sod izginil z dvorišča. Čarovnica Zofka jih je že čakala na pragu, jih peljala v klet in jih pogostila prav obilo s pijačo. Po polnoči so se pripravile na povratek, bile so pijane in zapovedale naplačno smer; spustile so se nad Blatnim jezerom in utonile, le pozvačin se je rešil (20). Berača so prenočile ženske, katere so bile čarovnice. Opolnoči, ko so bile prepričane, da je prenočevalec že trdno zaspal, so se namazale s čarovniško mastjo pod pazduho in kolenom ter rekle: »Frn, brn, tja v polno klet!« Ko so odšle, je tudi berač vzel to mazilo, se namazal in ponovil: »Frn, brn, tja v grahov grm!« Priletel je v koro, kjer je bilo mnogo graha. Da bi se rešil iz neprijetnega položaja, je zinil: »Frn, brn, tja za onimi!« Priletel je k čarovnicam v klet in tam pil in plesal z njimi. Pred zoro so čarovnice izginile, njega pa je

Notranjost cerkve na Taboru.

našel gospodar v svoji vinski kleti (20). Neki hlapec je stikal po omari in našel v stari škafli mazilo, s katerim je namazal plužne pri plugu in šel orat. Plužne so mu sfrčale v zrak (19), hlapcu pa, ki je vzel naplačno mazilo za voz, mu je ta ušla na hruško in šele baba čarovnica ga je spravila zopet k tlom (25). Kmetica se je namazala s čarovniškim mazilom in rekla: »Hušk nad grmovjem, nad košlovjem na Beli grad!« Mož je hotel iti za njo, se namazal z isto mastjo in rekel: »Hušk skozi grmovje, skozi kolešove na Beli grad!« Ko je prišla žena domov in ga našla vsega krvavega, ga je spraševala, kje je bil, da je tako zdelan. To čarovnico so pozneje sežgali na grmadi (10). Neka žena je tudi imela čarovniško mazilo in je smuknila, ko se je z njim namazala, iz sobe skozi ključavnico. Njen mož bi se bil tega mazila rad rešil, a se mu je zdelo škoda masti in je z njo namazal kolesa pri vozu. Kolesa so kar ponorela in begala sem in tja po sobi, ker niso mogla skozi ključavnico. Mož se je tega tako prestrašil, da je zapustil ženo in dom (10). Čevljar je imel za ženo čarovnico, ki je hodila vsako noč na Klek. Ko je mož zaspal, je ona vstala, zažgala sredi sobe »škupnjak« in se namazala s čarobno mastjo in govorila: »Pr — ni ob drevo ni ob kamen!« Zatem je odletela skozi vrata na Klek. Mož je napravil prav tako, zamenjal besede in prišel na Klek ves okrvavljen. Na Kleku je prišel k čarovnicam vrag, katerega je vsaka poljubila od zadaj, ko so odplesali kolo. Čevljar pa

je vraga sunil s šilom. Vrag bi bil rad dognal, kdo je bil ta porednež, in je dal vsaki čarovnici mast, da se je namazala in odletela domov. Čevljar je ostal brez masti in se šele ob zori napotil peš s Kleka. Ko je prišel domov, je ženo pognal od sebe (25). Marija se je ustavila v neki hiši in se zamerila domačinom zaradi neke malote. Ko je odšla, je dejala, da se bo v kratkem vrnila. Tistega dne, ko so jo pričakovali, se je skrila gospodinja pod zelnato kad, domači so se razkropili v okolico hiše, le mož je ostal poleg kadi. Gospodinja ni mogla držati jezika in je ob Marijinem prihodu vprašala: »Je že prišla?« Marija se je začudila: »Koga pa skrivate pod kadjo?« — »Svinjo, svinjo! Pa govori kakor človek«, se je odrezal kmet. Gospodinja se je pri tej priči izpremenila v svinjo, vsi ostali domači pa v prašičke. Od tistih časov rabijo čarovnice za svoja potovanja tudi zelnato kad (19). Tri čarovnice so se pripeljale na gostijo s čarovniškim sodom. Pri odletu jih je opazoval eden izmed svatov in slišal, kako so rekle: »Botra, maž'te, botra, maž'te!« Na gostiji jih je potem sramotil z »botra, maž'te!« in popihale so jo (20). Da uporabljajo čarovnice za nočno potovanje zelnato kad, je opazil hlapec in se iz radovednosti skril v njej. Kad je odrčala in znašel se je pod kadjo na običajnem mestu ob zori, pri sebi pa je imel rdečo sol iz daljnih krajev (19). V Šent Jerneju je bival sodar, ki ni imel svoje hiše in je prenočeval kar v sodu, katerega si je za to izdelal. Trdili so, da je bil samo zaradi tega, ker je spal v sodu, krevljast. Sod so iztaknile čarovnice. Ena je rekla: »Primaži sod!« — »Primaži še ti!« je dodala druga in sod je odrčal s sodarjem vred in s trinajstimi čarovnicami na obalo morja, v Trst. Ko se je sodar zjutraj prebudil na običajnem kraju, je bilo okoli soda polno občanov, v sodu pa je bilo toliko soli, da je imel sodar komaj še prostora v njem (25). Opazoval je čarovnice, ko so si pripravljale v zelnato kad češenj in soli. Vtihotapil se je v kad, čarovnice so izgovorile: »Coprno kolo, coprno kolo, coprno kolo!« in kad je odrčala. Med letom so čarovnice opazile samovoljnega gosta in ga zdrobile v sončni prah. Tega leta je sadje, še posebej pa češnje, obilo obrodilo (19). Vrag je naročil trem čarovnicam, da morajo pripeljati v uk mladega pastirja. Ta ni hotel o tem nič slišati, zvečer pa se je le splazil za čarovnicami v gozd. Tam so sedle na smrekovo vejo,

fant pa se je v temi veje oprijel s spodnje strani; bil je golglav in zaradi tega ga čarovnice niso mogle opaziti. Od zadaj je prišel vrag, prisedel k čarovnicam in že so odrčali v notranjost gozda, kjer so se ustavili pred majhno kočo. Ko je fant opazil, da bodo pristali, je odskočil v leskov grm. Vrag se je hudoval na čarovnico, zakaj da ni pripeljala s seboj pastirja, češ vse imam pripravljeno za uk, fanta pa ni. To čarovnico je raztrgal na drobne kosce in raztrosil njene kosti po gozdu, kost je priletela tudi v leskov grm in pastir jo je vtaknil v žep. Zjutraj sta čarovnici zbrali kosti tovarišice in potožile, da jima manjka še ena kost, vrag je dejal: »Nič ne de, dobra bo tudi bezgova palica, če je tako debela kot tista kost.« Odlomil je bezgovo šibo in vse kosti so se združile in tretja čarovnica je sedla v družbi ostalih na vejo, pastir pa se je oprijel veje zopet od spodnje strani. Med potjo je vrag, ki je bil čarovniški poglavar, svaril: »Nikomur ne zinita, da ima ta bezgovo kost, bilo bi po njej, raztrgal bi klepetuljo!« Drugi dan je pastirček rekel čarovnici, ko mu je ta zopet prigovarjala glede uka: »Kaj boš ti, ki imaš bezgovo kost!« Čarovnica se je zgrudila mrtva, ostalih dveh pa tudi ni nikdar več videl v svojem življenju (19).

5. Čarovnice je mogoče spoznati.

Najlaže je čarovnice spoznati na sveti večer pri polnočnici, tedaj imajo konjske glave (20). Na dan vnebohoda spleti še pred sončnim vzhodom trto tako, da pleteš z levo vprek, pa boš videl in spoznal čarovnice (1). Napravi si čarovniški stolček; z izdelovanjem moraš pričeti v nedeljo pred božičem in delo tako razvrstiti, da boš napravil vsak dan nekaj, stolček pa dogotovil na božični večer. Stolček neseš k polnočnici, se postaviš pred glavna cerkvena vrata in ob evangeliju poklekneš nanj. Takoj se bodo obrnile vse čarovnice v cerkvi proti tebi in tako jih vse spoznaš. S stolčkom pa jo moraš takoj ubrati iz cerkve in ga vreči v studenec ali v tekočo vodo. Če bi te čarovnice dohiteli, preden se rešiš na tak način stolčka, bi bilo po tebi (8). Tak stolček je treba pričeti izdelovati dvajset dni pred božičem, na dan svete Lucije, zbit mora biti iz dvajset posameznih delov lesa in vsak dan smeš pribiti le po en kos lesa v njegov sestav. Pri polnočnici pri glavnih cerkvenih vratih sedeš med povzdigovanjem na ta stolček in vse čarovnice bodo pogledale nazaj na tebe (9). Kdor je šel s takim stolčkom k polnočnici, mora imeti s seboj vrečo žita, prosa, da ga pri begu čarovnicam stresa na pot. Čarovnice ne morejo preko prosa in žita, morajo ga pobirati, ker morajo opravljati neko delo (2). Ta stolček je treba narediti iz trinajstih kosov različnega lesa in v trinajstih dneh tako, da je izdelan na dan svete Lucije. Pri polnočnici stopi izdelovalec na stolček in spozna vse čarovnice; kdor pa nese ta stolček na dan svete Lucije trikrat okoli hiše, bo videl v oknu vraga (15). Čarovnice bo videl pri polnočnici tudi tisti, ki sedi sredi cerkve na stolčku, ki je pleten iz vrbe (*Salix*, 1). Kdor nese k polnočnici pod zvonik stolček, v katerem ni nobenega žeblja in katerega je izdelal od svete Lucije do božiča, bo med povzdigovanjem spoznal čarovnice; ko potem beži pred njimi, mora trositi za seboj žito (1). S stolčkom, ki si ga izdeloval vse leto, zaropoči med povzdigovanjem pri polnočnici in vse

Kripta.

čarovnice te bodo pogledale (19). Spleti si košaro, jo napolni s prosom in pojdi k polnočnici; med potjo po malem vse proso raztresi, da prideš v cerkev že s prazno košaro, stopi med povzdigovanjem na to košaro in videl boš vse čarovnice; na begu te ne dohité, ker bodo morale pobirati raztroseno proso (18). Od svete Lucije do božiča delajo »naočnike«; v 12 cm dolgo in prav tako široko deščico iz poljubnega lesa napravi skozi dvanajst dni vsak dan po eno izdolbino v obliki in velikosti očesa. Pri polnočnici poglej pri cerkvenih vratih med povzdigovanjem v cerkev skozi te »naočnike« in vse čarovnice bodo pogledale nazaj (1). Komur se pri cepljenju drv izlušči grča, da je v polenu »oko«, naj ga shrani, nese k polnočnici poleno s seboj in naj gleda med povzdigovanjem skozi to »oko« po cerkvi; videl bo čarovnice (19). Preskrbi si desko s tremi grčami, grče izruj, desko pa razreži na tri dele tako, da dobiš iz lukenj vseh treh izrvanih grč, če jih zložiš drugo zraven druge, eno samo izdolbino — »oko«. S to desko pojdi minuto po polnoči čez tri potoke, glej pri tem skozi odprtino grč in videl boš, kako vlačijo hudobci čarovnico za rep (10). Čarovnice se ne škropijo z blagoslovljeno vodo, čeprav stegujejo roko v škropilnik; vodo vržejo proč (9). Bog ne daj, da bi šel na kvatni teden v tujo hišo kaj na posodo iskat, zamenjali bi te s čarovnico ali čarovnikom (1). Če hočeš videti čarovnico, si napravi na sveto noč iz leskove šibe obroč in stopi vanj na križpotju (20). V noči na svetega Jurija hodi po gozdu; ko se zaletiš zaradi teme devetih v drevo, zlezi na njegov vrh in pod drevesom boš videl devet čarovnic (19). Kadar svetijo ponoči modre lučke, tedaj so čarovnice na sprehodu, morda jih spoznaš (19). Če si sešiješ od svete Lucije do božiča obleko tako, da delaš vsak dan le toliko, da je izdelana na božični večer, jo oblečeš na sveti večer narobe in se skriješ na križpotju, boš videl na križpotju čarovnice plesati kolo; vse moreš spoznati in vedel boš, od kod so (1). Čarovnice boš spoznal v cerkvi, če si nevede oblekel narobe naprsnik, ko si šel k polnočnici (15). Če lazi okoli hiše »korunda« (krastača) in jo natakneš na kol, bo prišla k hiši čarovnica in hotela govoriti s teboj. Če spregovoriš z njo, bo rešena in krastača na kolu ne bo poginila (8).

KAKO ŠKODUJEJO ČAROVNICE

1. Čarovnice nosijo ljudi.

V vseh predelih Slovenije je tisti, ki po uporabi čarovniške masti zamenja besede »nad grmovjem, nad skalovjem« z besedami »po grmovju ...« po takem potovanju opraskan od krvi, drugega zopet odnese skozi ključavnico (1), tretjega v vinsko klet, kjer ga zasači gospodar (1, 20). Človek je svojo nezgodo sam zakrivil, ker se je mešal v čarovnijo, katere ni bil več. Hujše pa je, kadar kdo pade čarovnicam nepripravljen in skoraj brez krivde v pest. Fanta so čarovnice nosile po vrhovih dreves in ga obmetavale s kamni (20). Drugi se je rešil takega neprijetnega potovanja le s tem, da je brž rekel: »Križ Kristusov« in ker je imel pri sebi tudi košček pšeničnega kruha in rožni venec (20). Ribiča so čarovnice večkrat nosile po zraku in ga neke noči odnesle iz Kota v Kapce (20).

2. Čarovnice mora prenašati človek.

Gospodar je imel dva hlapca, eden od njiju je bil hudo suh. Gospodar in drugi hlapec sta silila vanj, naj jima razodene, zakaj tako hira. Trdil je, da mu vsako noč, ko zaspi, vrže gospodinja uzdo preko glave in ga potem zajaše kakor konja. Gospodar tega ni mogel verjeti, hlapca pa sta še isto noč zamenjala ležišči. Rejeni hlapec se je delal kakor bi spal, in ko je prišla gospodinja, da bi mu vrgla uzdo preko glave, jo je prestregel in vrgel njej preko glave. Spremenila se je v kobilo, hlapca sta jo privezala k jaslom. Naslednjega dne je gospodar povpraševal po svoji ženi, hlapca sta ga peljala v hlev, vzela kobilo uzdo z glave in bila je gospodinja. Gospodar je ženo ustrelil (19). Prav tako je bilo na Bojancih, le da je bil tam gospodar grof, čarovnica pa grofica. Tu sta hlapca dala kobilo pri kovaču še podkovati na vseh štirih nogah in je imela grofica potem, ko so ji uzdo sneli, na rokah in nogah podkve (25). Hlapcu mlinarja ob Kolpi je čarovnik vrgel uzdo preko glave, ko je šel za gospodarja k čevljarju. Hlapca je čarovnik ujel v Srbelih, ga tiral do Lipnika, od tam v Metliko in potem nazaj proti mlinu. Tam ga je izpustil. Revež je imel obleko vso oledenelo, njega samega pa je obhajala taka vročina, kakor da bi ga izvlekel pravkar iz peči. Da bi imel mir, je šel v drug kraj v službo (25). Pokojni Mate Krušec je moral nositi čarovnice na Klek. Tam je sicer v družbi deklet dobro jedel in pil, prav ta dekleta pa ga doma pred cerkvijo še pogledala niso. Kadar je moral nositi čarovnice na Klek, je bil v ženski narodni noši; ta je bila tako prepotena, da jo je moral drugega dne sušiti na vrtu (1).

3. Čarovnice pretepavajo ljudi.

Nevarno je hoditi zjutraj ob tretji uri v cerkev. Kdor bi šel, tega bi vso pot od doma do cerkve in nazaj pretepavale čarovnice. Pokojnica se za to svarilo ni zmenila in je naletela ob kozolcu na čarovnico. Ta je sedela na slemenu in se česala; ta opravek je takoj opustila, hitela za pokojnico in jo vso pot pretepavala (10). Kdor bi žvižgal na prste, bi priklical čarovnice (19), če pa kdo na podstrešju zažvižga na prste, obkolijo vso hišo čarovnice in žvižgalec je ujet. Če bi se žvižgalec drznil izpod strehe, bi ga v zraku pretepavale tako dolgo, da bi izdihnil (10).

Mozaik v kripti na Taboru.